

ה' טבת – תולדות הספריה

ספריית ליובאוויטש ע' ב

אנחנו החתומים מטה מעידים על הספרים שנתקבל לעיר מלוכה פ"ב, של הרב הגדול מו"ה שניאור זלמן במו"ה ברוך, הם ספרים מינים ממינים שונים, הם מאה ושלושה חלקים, והספרים הנשארים בבית הרב הנ"ל הם מאותן הספרים עצמן. ואנחנו החתומים מטה קבלנו על עצמינו שיהי' החתימה שלימה של יניד סאוועטניק טראצקי, שחתם את הבית של הרב הנ"ל עם הספרים הנשארים בבית הנ"ל. ולראי' באנו על החתום למספרם נאיאברא כ"ט אלף שמונה מאות למספר. נאום הילל במו"ה נפתלי הירץ זצלה"ה שמש ונאמן דק"ק לאזניא ונאום מאיר במהור"ר דוד זצלה"ה ונאום דוד במה"ו משה יצ"ו

מאסר וגאולת אדמו"ר האמצעי ע' סד

בבית הרב שניאור מצאתי 611 ספרים, מסודרים בארבע ארונות.

לקוטי דבורים ח"ב רכט, א

דעם טאטענס [כ"ק אדמו"ר ה"צמח-צדק"] ספרים – דערציילט דער זיידע [כ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע] – פינף אלמערס אפענע – מיט ספרים – און צוויי אלמערס פארמאכטע – מיט כתבים – זיינען געשטאנען אין דעם חדר וואו דער טאטע איז געווען, און זעקס אלמערס אפענע – מיט ספרים – זיינען געשטאנען אין דעם צווייטן חדר, וואס די טיהר צווישן ביידע חדרים איז געווען אפען.

תולדות חב"ד ברוסיה הצארית ע' קסב

חלקנו המעות והספרים ... הוסכם אצלינו שלא נחלק הכ"ק הנשארים, ויהיו מונחים בבית כ"ק ז"ל הכ"מ, והעמדנו שומרים כנצרך.

אגרות קודש אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע ח"ב אגרת רפב

בדבר הספרים ... אותן שנמצאים בקאבינעט הקטן שהן ניכרים מספרי כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נ"ע זי"ע ... אני חושב אשר אצל ר' ניסן סקבלא שיי' עוד נמצא רשימה מהספרים שחלקנו בינינו, ובאפשר לידע בבירור איזה ספרים אצלי מהנ"ל.

ספריית ליובאוויטש ע' מג

כידוע אשר הכתבי-קודש של כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נ"ע זי"ע לקחתים אני ... לא טוב אני מכ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נ"ע זי"ע שלקח הכ"ק של כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נ"ע זי"ע רובם כולם ... הכ"ק והכ"ק הם חיי נפשי ממש.

אגרות קודש אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע ח"ה אגרת א'מז

יכול להיות אשר בעוד איזה שבועות ניסע אי"ה מפה עם כל בני ביתי יחיו. לעת עתה אני שולח את הספרים, כי הם ת"ל במספר גדול, ואי אפשר להניח על זמן האחרון ח"ו. בדעתי לשולחם לניזני.

תולדות חב"ד ברוסיה הצארית ע' שכט

בעת העתקת המושב מליובאוויטש חובשו כל ספרי הדפוס בתיבות, חמשה אלפים ארבעה מאות ושלושים נומערין (כלומר כל הש"ס נומר אחד...). ולמען אשר יהיו שמורים בעזה"י ממקרי אסון הרגילים ל"ע בעת מלחמה והדומה, נשלחו הספרים למשמרת לעיר הבירה מוסקבה בואגאן מיוחד, וניתן למשמרת בתוך אחד מקומי המשמר הבנויים בכל חוקי השמירה מאסון אש, מים וגניבה.

אגרות קודש אדמו"ר מוהר"צ נ"ע ח"ד אגרת ה'קי

ב"ה ו' כסלו רפ"ב
כבוד ידידי עוז ווי"ח אי"א מוהר"ש זאלקא שיי
בבקשה גדולה לכתוב לי בפרטיות ע"ד הספרים מה נעשה עמהם, איי הם עומדים ואם הם חבושים בתיבות או פתוחים, נא להשיב לי בפרטיות.

מבית הגנזים פרק סג (תרגום מרוסית)

[תמוז תרפ"ד] כבר התחלתי פעם אחת להשתדל בדבר החזרת הספרייה, כבעלה החוקי, והבקשה התקבלה בחיוב על ידי מחלקת הספריות של ה"נארקאמפראס", אלא שבאותה שעה לא היה לי מקום להניח בו הספרים, ועל כן לא היה באפשרותי לנצל את הרשיון הניתן לי, והספרים נשארו במחסנים הני"ל. כעת שעברתי לגור בלנינגראד, יש לי שוב את האפשרות להניח אותם בביתי.

שם (המענה שהתקבל)

בקשר להצהרה מ-6 ביולי 1921, מודיעים, שהספרייה שהיתה אצל הרב שניאורסאהן, נמסרה על ידי נארקאמפראס למוזיאון רומיאנצ'אוו, שנקראת כעת ספרייה צבורית רוסית על שם לנין.

אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע חי"ג אגרת ד'תשמה

[טבת תרצ"ו] וטוב היי במאד מאד, אשר ישתדל להשיג משרה ... מקום שם מונחים ונמצאים התיבות שלוקחו מבעל הפקדון ר' זאלקא נ"ע פערסיץ. ישתדל בזה ואיש לא ידע כי כן ציווה, והשי"ת יצלחהו בגו"ר.

תורת מנחם – התוועדויות ש"פ שמות תשמ"ח

כששומעים שישנם חפצים, ספרים וכתבי-יד כו', של צדיק ונשיא בישראל, שנמצאים בגלות ושביי [לא רק במקום הפכי ממש, אלא אפילו שלא במקומם האמיתי] - יש להשתדל ככל האפשרי, עד כדי מס"נ, לפדותם מהגלות והשביי, "פדיון שבויים", ולהשיבם למקומם האמיתי, כלשון הכתוב "ושבתי בשלום אל בית אביי" ... ואשרי חלקם וגדול זכותם של המתעסקים בזה, וזכות הרבים מסייעתם, כולל גם הנתינת-כח המיוחדת דשבת פ' שמות - להצליח בכל הפעולות הקשורות עם פדיון שבויים.

פסק השופט הפדרלי 30 ביולי 2010

הנתבעים מחוייבים להחזיר לשגרירות ארה"ב במוסקבה, או לנציגים שימנה התובע אגודת חסידי חב"ד בארה"ב, את כל האוסף של ספרי דת, כתבי-יד, מסמכים ושאר חפצים שנכללים ב"ספריה" ו"ארכיון", המוחזקים עתה אצל הנתבעים בספריה הלאומית של רוסיה, ובארכיון הצבאי, ובכל מקום שיהי. הנתבעים מחוייבים גם לסייע ולאשר את העברת ה"ספריה" וה"ארכיון" לשגרירות ארה"ב במוסקבה, או לנציגים שימנה התובע, ולספק כל הגנה ואישור הדרושים להעברה מיידית של ה"ספריה" וה"ארכיון" למקום שיקבע התובע.

Defendants are Ordered to surrender to the United States Embassy in Moscow or to the duly appointed representatives of Plaintiff Agudas Chasidei Chabad of United States the complete collection of religious books, manuscripts, documents and things that comprise the "Library" and the "Archive" presently being held by the Defendants at the Russian State Library and the Russian State Military Archive or elsewhere, and Defendants are further directed to assist and authorize the transfer of the "Library" and the "Archive" to the United States Embassy in Moscow or to Plaintiffs appointed representatives and to provide whatever security and authorization is needed to insure prompt and safe transportation of the "Library" and "Archive" to a destination of Plaintiff's choosing.¹